

Nederlandse Mededingingsautoriteit

BESLUIT

Nummer 104093_7/3

**Betreft zaak: Besluit tot vaststelling van de transport- en aansluittarieven gas per 1 januari 2013 voor N.V.
RENDO**

Datum: 16 november 2012

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Achtergrond.....	3
3	Juridisch Kader	5
4	Procedure	8
5	Rekenvolumina.....	10
6	Vaststelling Totale Inkomsten	10
7	Beoordeling Tarieven	12
8	Dictum.....	17
Bijlage 1:	Berekening van de Totale Inkomsten 2013 inclusief correcties	
Bijlage 2:	Tarieven- en rekenvolumeblad	

1 Inleiding

1. Met dit besluit geeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) uitvoering aan artikel 81c van de Gaswet. Op grond hiervan stelt de Raad jaarlijks voor iedere netbeheerder gas de tarieven vast, die deze netbeheerder ten hoogste mag berekenen voor het transport van gas dat bestemd is voor levering aan afnemers, de transportondersteunende diensten en voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt (hierna: transport- en aansluittarieven).
2. De transport- en aansluittarieven die de Raad met dit besluit vaststelt, treden in werking met ingang van 1 januari 2013. Dit besluit is van toepassing op N.V. RENDO (hierna: RENDO).

2 Achtergrond

Het beheer van gastransportnetten

3. De Raad houdt onafhankelijk toezicht op de gasmarkt met als doel deze markt zo effectief mogelijk te laten werken. De gasmarkt bestaat uit de segmenten productie, opslag, levering, transport van gas en het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt. Bij productie, opslag en levering van gas is sprake van een vrije markt. Voor de bijbehorende diensten in deze segmenten kunnen handelaren, zakelijke gebruikers en consumenten zelf bepalen met welk bedrijf zij een contract willen afsluiten. Bij het transport van gas en voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt is dit niet het geval. Afnemers met een aansluiting op een bepaald gastransportnet kunnen niet zelf bepalen door welke netbeheerder zij het transport willen laten verrichten. Zij zijn gebonden aan de netbeheerder die het gastransportnet beheert waar zij een aansluiting op hebben.
4. Degene aan wie een gastransportnet toebehoort, is verplicht voor het beheer van dat net één of meer naamloze of besloten vennootschappen als netbeheerder aan te wijzen.¹ De aanwijzing van een netbeheerder heeft de instemming van de Minister van Economische Zaken (hierna: de Minister; voorheen de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie).² Gas Transport Services B.V. (hierna: GTS) is aangewezen als beheerder van het landelijk gastransportnet. De meeste afnemers zijn echter niet op dit landelijk gastransportnet aangesloten, maar op een fijnmazig gasdistributienet met een regionaal karakter en veelal met een lager drukniveau (hierna: distributienet). Via het landelijk gastransportnet en het distributienet stroomt het gas uiteindelijk naar de afzonderlijke

¹ Ingevolge artikel 2, achtste lid, van de Gaswet. Ingevolge artikel 3, eerste lid, van de Gaswet kan een rechtspersoon die de productie, de aankoop of de levering van gas verricht *niet* worden aangewezen als netbeheerder.

² Ingevolge artikel 4, tweede lid, van de Gaswet.

afnemers. Beheerders van dergelijke distributienetten worden ook wel regionale netbeheerders genoemd. RENDO is een regionale netbeheerder gas (hierna: netbeheerder).

5. In de Gaswet zijn de beheertaken voor netbeheerders bepaald.³ Een netbeheerder heeft onder meer tot taak zijn gastransportnet op economische voorwaarden in werking te hebben, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid van dat gastransportnet en van het transport van gas waarborgt.⁴ Daarnaast heeft een netbeheerder tot taak koppelingen met andere gastransportnetten te realiseren, reparaties aan zijn gastransportnet uit te voeren⁵ en eenieder die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting of een aansluitpunt ten behoeve van een aansluiting.⁶ Netbeheerders hebben er belang bij dat zij de kosten (inclusief een redelijk rendement op het daadwerkelijk geïnvesteerde vermogen voor de vermogensverschaffers) die zij maken om te voldoen aan de wettelijke beheertaken, kunnen terugverdienen.
6. Aangezien het niet doelmatig is om meerdere gastransportnetten naast elkaar te hebben, bevinden netbeheerders zich in een monopoliesituatie. Zij ondervinden bij het beheer van hun gastransportnetten geen concurrentie van andere netbeheerders. Het ontbreken van concurrenten kan ertoe leiden dat een netbeheerder onvoldoende doelmatig werkt, te hoge tarieven vaststelt of tussen verschillende typen afnemers discrimineert. De afnemers worden in dergelijke gevallen benadeeld. Afnemers zijn namelijk gebaat bij een bevordering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport. Ook indien de netbeheerder een hoger rendement behaalt dan in het economisch verkeer gebruikelijk, worden afnemers benadeeld. Dat afnemers in dergelijke gevallen benadeeld worden klemt des te meer, omdat zij niet eenvoudig in staat zijn om te kiezen voor een aansluiting op een gastransportnet van een andere netbeheerder waar zij *“meer waar voor hun geld krijgen”*.⁷
7. De wetgever heeft de Raad daarom belast met de taak om een methode vast te stellen waarmee netbeheerders *“een prikkel krijgen om net zo doelmatig te handelen als bedrijven op een markt met concurrentie”*⁸ krijgen. Indien dat het geval is, resulteert naar de mening van de

³ Ingevolge artikel 10b, eerste lid, van de Gaswet is het de netbeheerder niet toegestaan om goederen of diensten waarmee zij in concurrentie treden te leveren, tenzij het betreft het verrichten van de in dat artikellid limitatief opgesomde werkzaamheden. Artikel 32 van de Gaswet stelt daarbij dat een gasbedrijf een afzonderlijke boekhouding moet aanhouden voor het transport van gas.

⁴ Ingevolge artikel 10, eerste lid, van de Gaswet.

⁵ Ingevolge artikel 10, derde lid, van de Gaswet.

⁶ Ingevolge artikel 10, zesde lid, van de Gaswet.

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28 174, nr. 28, p. 13.

⁸ Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28 174, nr. 28, p. 13.

Raad een optimale balans tussen prijs en kwaliteit van de geleverde diensten. Met de vaststelling van een dergelijke methode reguleert de Raad het gedrag van de netbeheerders. De Raad beoogt daarmee een optimale balans te vinden tussen de belangen van de diverse betrokkenen. Toepassing van een dergelijke methode leidt uiteindelijk tot een doelmatigheidsprikkel (x-factor), een kwaliteitsterm (q-factor) en rekenvolumina voor elke netbeheerder afzonderlijk. De x-factor, q-factor en de rekenvolumina leiden op hun beurt weer tot de tarieven die elke netbeheerder ten hoogste mag berekenen voor het transport van gas naar zijn afnemers en de transport ondersteunende diensten alsmede voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt. Kortom, de Raad stelt een methode vast met inachtneming van het belang dat in een normale markt door middel van marktwerking de doelmatigheid wordt bevorderd.

3 Juridisch Kader

Van het methodebesluit en het x-factor- en rekenvoluminabesluit...

8. Jaarlijks stelt de Raad in afzonderlijke tarievenbesluiten de maximum transport- en aansluittarieven vast die elke netbeheerder in rekening mag brengen. De Raad vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe de transport- en aansluittarieven samenhangen met het methodebesluit voor regionale netbeheerders gas voor de vierde reguleringsperiode⁹ (hierna: het methodebesluit) en de daarvan afgeleide x-factor en rekenvolumina per netbeheerder. De Raad hecht hieraan omdat deze begrippen onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

9. De Raad heeft de methoden tot vaststelling van de x-factor en van de rekenvolumina voor regionale netbeheerders gas in een separaat methodebesluit vastgelegd. Voor de periode van 1 januari 2011 tot en met 31 december 2013 (hierna: vierde reguleringsperiode) heeft de Raad deze twee (rekenkundige) vastgelegd in het methodebesluit. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81, eerste, tweede en vierde lid, van de Gaswet:
“-1. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de gasmarkt, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd, de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast. Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar.”
“-2. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te

⁹ Besluit van 26 augustus 2010 met kenmerk 103222_1/246.

bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economisch verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van netbeheerders wordt bevorderd.”

“-4. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 81b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de raad geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”

10. Vervolgens heeft de Raad de methoden uit het methodebesluit toegepast om de hoogte van de x-factor en de rekenvolumina voor iedere netbeheerder afzonderlijk vast te stellen. Voor de vierde reguleringsperiode zijn de rekenvolumina en de x-factor voor RENDO vastgesteld in het besluit van 31 maart 2011¹⁰ met het kenmerk 103636_10/11. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81a, eerste lid, van de Gaswet:

“- 1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 81b, stelt de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 81, eerste lid, vast:

- a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,*
- b. de kwaliteitsterm, en*
- c. het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld.”*

via het tarievenvoorstel..

11. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks aan de Raad een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas en de dat transport ondersteunende diensten (hierna: tarievenvoorstel). Daarbij nemen de netbeheerders het uitgangspunt van kostenoriëntatie, de tariefstructuren zoals vastgelegd in de TarievenCode Gas, de door de Raad vastgestelde x-factor en rekenvolumina en de wettelijke formule in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 81b, eerste en tweede lid, van de Gaswet:
- “- 1. Iedere netbeheerder die het transport van gas verricht dat bestemd is voor levering aan afnemers zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas aan die afnemers en de dat transport ondersteunende diensten, met inachtneming van:*
- a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,*
 - b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g,*
 - c. het bepaalde bij of krachtens artikel 81a, en*
 - d. de formule:*

¹⁰ Het besluit van 31 maart 2011 betreft een wijzigingsbesluit van het besluit van 14 september 2010 met kenmerk 103224_1.

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1} ,$$

waarbij:

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven uit het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaand aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t-1 en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft en

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 39e of 39f, tweede lid, voor zover deze kosten als doelmatig zijn;

f. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij en krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn.

-2. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt een beleidsregel vast betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onder e en f.”

naar het tarievenbesluit.

12. De Raad stelt jaarlijks de tarieven met betrekking tot het transport van gas en de transportondersteunende diensten alsmede voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt voor iedere netbeheerder vast. Dit tarievenbesluit bevat de transport- en aansluittarieven die afnemers van gas ten hoogste moeten betalen. Indien bij de eerder vastgestelde tarieven gebruik is gemaakt van onjuiste of onvolledige gegevens kan de Raad een correctie toepassen. De wettelijke grondslag voor het tarievenbesluit is artikel 81c, eerste of derde lid, van de Gaswet, waarbij de Raad een correctie kan toepassen op grond van het tweede lid van dat artikel:

“ 1. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt met betrekking tot het transport van gas dat bestemd is voor levering aan afnemers voor iedere netbeheerder de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor de onderscheiden tariefdragers en die deze ten hoogste mag berekenen voor het transport van dat gas en de dat transport ondersteunende

diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt, jaarlijks vast.

- 2. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in het jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:

a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;

b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit, indien hij de beschikking had over de juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate afwijken van de vastgestelde tarieven.

c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken.

d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt.

- 3. Indien het voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 81b, eerste lid, aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 81b.”

13. De tarieven gelden voor de periode van inwerkingtreding tot 1 januari van het jaar volgend op inwerkingtreding ingevolge artikel 81d, eerste lid, van de Gaswet:

“-1. De tarieven treden in werking op een door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit te bepalen datum en gelden tot 1 januari van het jaar, volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven.”

4 Procedure

14. Met het besluit van 26 augustus 2010 met het kenmerk 103222_1/246 heeft de Raad op grond van artikel 81, eerste lid, van de Gaswet de methode vastgesteld tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: x-factor) en de rekenvolumina voor de vierde reguleringsperiode (hierna: het Methodebesluit).
15. Met het besluit 31 maart 2011 met het kenmerk 103636_10/11 heeft de Raad op grond van artikel 81a, eerste lid, onderdeel a en b, van de Gaswet voor RENDO voor de vierde reguleringsperiode een x-factor van -1,3 vastgesteld en de q-factor op 0,00 gesteld. Met dit besluit heeft de Raad voorts de rekenvolumina voor RENDO voor de vierde reguleringsperiode gewijzigd vastgesteld.

16. Aan de hand van artikel 81b, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet, heeft de Raad met gebruikmaking van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (cpi) voor het jaar 2013 berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2013 bedraagt 2,3%.
17. Ingevolge artikel 81c, eerste lid of derde lid, van de Gaswet stelt de Raad voor iedere netbeheerde de tarieven voor het transport van gas en de transport ondersteunende diensten, alsmede de tarieven voor het verzorgen van een aansluiting en aansluitpunt, jaarlijks vast. Hierbij kan de Raad een correctie toepassen op grond van het tweede lid van dit artikel.
18. In het kader van een zorgvuldige voorbereiding van het onderhavige besluit heeft de Raad alle afzonderlijke regionale netbeheerders, Netbeheer Nederland en organisaties, die op de energiemarkt belangen behartigen van onder meer consumenten, zakelijke energieverbruikers en het bedrijfsleven in het algemeen, uitgenodigd voor een klankbordgroep.
19. De Raad heeft met de klankbordgroep overlegd op 4 juni 2012 en 13 augustus 2012. Deze overleggen hadden een informeren en consulteren karakter ten behoeve van onderhavig besluit.
20. Op 7 september 2012 heeft de Raad het verzoek naar RENDO gestuurd om een tarievenvoorstel, als bedoeld in artikel 81b, eerste lid van de Gaswet bij de Raad in te dienen. Op 20 september 2012 heeft de Raad het tarievenvoorstel ontvangen.
21. Op 26 september 2012 heeft de Raad het tarievenvoorstel ter inzage gelegd. Tevens is dit voorstel op de website van de Nederlandse Mededingingsautoriteit gepubliceerd (www.nma.nl). Hiervan is mededeling gedaan in de Staatscourant.¹¹ Gedurende de termijn van de terinzagelegging, die eindigde op 10 oktober 2012, heeft de Raad belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een reactie op het tarievenvoorstel in te dienen.
22. Op 9 oktober 2012 heeft de vereniging FME/CWM (hierna: FME) naar aanleiding van de terinzage legging van de tarievenvoorstellen een reactie ingediend.
23. Op 10 oktober 2012 heeft Vereniging voor Energie, Milieu en Water (hierna: VEMW) naar aanleiding van de terinzage legging van de tarievenvoorstellen een reactie ingediend.

¹¹ Staatscourant 26 september 2012, nr. 19350.

24. Na ontvangst van het tarievenvoorstel heeft de Raad aan RENDO geen aanvullende vragen meer gesteld. De Raad beschouwt het tarievenvoorstel van 20 september 2012 daarom als definitief voorstel.

5 Rekenvolumina

25. Ingevolge artikel 81a, eerste lid, onderdeel c, van de Gaswet heeft de Raad voor elke netbeheerder de rekenvolumina vastgesteld voor een periode van drie jaar. Deze rekenvolumina zijn voor de elke netbeheerder vastgesteld in een rekenvoluminabesluit.
26. Voor RENDO heeft de Raad de rekenvolumina voor de vierde reguleringsperiode vastgesteld bij besluit van 31 maart 2011 met de kenmerken 103636_10/11. De Raad hanteert deze rekenvolumina bij het tarievenbesluit 2013. De voor het jaar 2013 geldende rekenvolumina zijn weergegeven in Bijlage 2 van dit besluit.

6 Vaststelling Totale Inkomsten

27. Op basis van de wettelijke formule zoals opgenomen in randnummer 11, de x- en q- factoren zoals opgenomen in randnummer 15 en de consumentenprijsindex zoals opgenomen in randnummer 16 stelt de Raad de Totale Inkomsten voor het jaar 2013 (exclusief correcties) voor RENDO vast op EUR 18.591.550.
28. Op grond van artikel 81c, tweede lid, van de Gaswet kan de Raad de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren. De Raad corrigeert de Totale Inkomsten voor het jaar 2013 voor de volgende nacalculaties:
- Lokale Heffingen 2011;
 - Tariefverlaging door vervallen vergoeding dubieuze debiteuren.
29. Hierna behandelt de Raad de correcties die in de Totale Inkomsten 2013 worden verwerkt.

Nacalculatie Lokale Heffingen 2011

30. In het methodebesluit voor de vierde reguleringsperiode voor regionale netbeheerders gas heeft de Raad aangekondigd na te calculeren voor het objectieveerbare regionale verschil (hierna: ORV) 'Lokale Heffingen'. De Raad beschikt nu over de feitelijke gegevens van het jaar 2011. De Raad past de Totale Inkomsten 2013 aan, nu de feitelijke gegevens afwijken van de geschatte gegevens van de kosten voor Lokale Heffingen in 2011.

31. De Raad berekent de correctie voor de nacalculatie Lokale Heffingen 2011 als volgt. De geschatte gegevens over Lokale Heffingen in de x-factor berekening (gebaseerd op het jaar 2009) worden vervangen door de feitelijke gegevens voor het jaar 2011. Conform de reguleringssystematiek kan op basis van de feitelijke gegevens over de kosten van Lokale Heffingen in het jaar 2011, het beoogde niveau van inkomsten voor het jaar 2011 exact worden bepaald.
32. Het verschil tussen het inkomstenniveau in 2011 op basis van de geschatte gegevens en het inkomstenniveau in 2011 op basis van de feitelijke gegevens bepaalt het nacalculatiebedrag. De Raad gebruikt het rekenmodel behorende bij de x-factorbesluiten van 31 maart 2011 om dit verschil te berekenen en tot een aanpassing van het inkomstenbedrag te komen. Het nacalculatiebedrag resulteert in de Totale Inkomsten 2013 tot de correctie 'Lokale Heffingen 2011'.

Tariefverlaging door vervallen vergoeding dubieuze debiteuren 2013

33. Als gevolg van de invoering van het verplichte leveranciersmodel op 1 april 2013 zullen netbeheerders vanaf die datum geen transporttarieven en tarieven voor de periodieke aansluitvergoeding bij kleinverbruikers meer incasseren. In de huidige systematiek (tot 1 april 2013) behoort dit wel tot de taken van de netbeheerders en is voorzien in een forfaitaire vergoeding voor het incassorisico dat zij lopen bij het innen van voornoemde tarieven.
34. De Raad acht het onwenselijk dat netbeheerders via de tarieven inkomsten verkrijgen ter dekking van kosten waarvan vaststaat dat zij als gevolg van de invoering van het leveranciersmodel niet zullen worden gemaakt. Met de invoering van artikel 81c, tweede lid, onderdeel d, van de Gaswet heeft de wetgever beoogd dit juist te voorkomen. Daarom past de Raad op grond deze bepaling de tarieven aan in die zin dat er een correctie plaatsvindt over 9 maanden (75% van het totaalbedrag). Dit leidt er toe dat enkel een vergoeding wordt toegekend voor de periode waarover de netbeheerders daadwerkelijk het incassorisico lopen.
35. Doordat de vergoeding ter dekking van het incassorisico een forfaitair bedrag betreft, is vooraf te bepalen hoe hoog deze vergoeding zal zijn. De Raad houdt bij de berekening van deze correctie rekening met het volgende.
36. De vergoeding die uit de totale inkomsten dient te worden gehaald, wordt berekend door het percentage voor opname van de forfaitaire kosten aan dubieuze debiteuren te vermenigvuldigen met de totale inkomsten 2013 die betrekking hebben op kleinverbruikers, exclusief de eenmalige aansluitvergoedingen (hierna: EAV). De EAV wordt niet meegenomen in de berekening omdat de inning van deze tarieven bij de netbeheerders blijft.

37. Onder kleinverbruikers wordt in de zin van de Gaswet verstaan: “afnemers die beschikken over een aansluiting op een net met een totale maximale capaciteit van ten hoogste 40 m³(n) per uur”.¹²
38. Het percentage voor opname van de forfaitaire kosten aan dubieuze debiteuren bedraagt 0,75%, conform de RAR 2009. Met dit percentage is via de x-factor rekening gehouden bij de vaststelling van de inkomsten voor de vierde reguleringsperiode.
39. De totale inkomsten 2013 die betrekking hebben op kleinverbruikers (excl. EAV) worden bepaald door de Totale Inkomsten 2013 zonder correcties te vermenigvuldigen met het aandeel van de Samengestelde Output (SO) dat betrekking heeft op kleinverbruikers (exclusief EAV) in de totale SO.

Vaststelling Totale Inkomsten 2013 inclusief correcties

40. De Raad stelt de Totale Inkomsten voor het jaar 2013 inclusief correcties voor RENDO vast op EUR 18.431.764. Voor de berekening van de Totale Inkomsten inclusief deze correcties verwijst de Raad naar Bijlage 1. Op basis van de Totale Inkomsten 2013 beoordeelt de Raad het tarievenvoorstel van RENDO.

7 Beoordeling Tarieven

41. De Raad heeft op 20 september 2012 een tarievenvoorstel van RENDO ontvangen. De Raad beoordeelt het ontvangen tarievenvoorstel aan de hand van artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet. Daartoe toetst de Raad het tarievenvoorstel onder meer aan de richtlijnen voor het tarievenvoorstel die de Raad bij het verzoek aan de netbeheerders om een voorstel in te dienen heeft meegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de totale inkomsten en de individuele tarieven voor iedere netbeheerder. Daarnaast neemt de Raad in de beoordeling van het tarievenvoorstel de hoogte van en de verhouding tussen de individuele tarieven van iedere netbeheerders mee.

Beoordelingskader voorstellen

42. De Raad heeft de voorstellen op de hierna volgende punten getoetst.
43. De Raad heeft in de eerste plaats beoordeeld of het tarievenvoorstel van RENDO voldoet aan de eis dat de inkomsten behaald met de aansluittarieven en de inkomsten behaald met de transporttarieven, niet meer dan 1% afwijken van de door de Raad gehanteerde richtbedragen voor de aansluit- en transportdienst. De richtbedragen zijn gebaseerd op de

¹² Artikel 43, eerste lid, Gaswet.

inkomsten die de netbeheerder in 2012 op de aansluit- en transportdienst behaalde en de toepassing van de cpi, de naar aansluit- en transportdienst gespecificeerde x-factor en correcties. De Raad acht het vanuit het kostenoriëntatiebeginsel juist dat er geen inkomsten verschoven worden tussen de aansluitdienst en transportdienst, wanneer daar geen onderbouwing vanuit kosten aan ten grondslag ligt.

44. In de tweede plaats heeft de Raad beoordeeld of de netbeheerder voor ieder voorgesteld tarief bij een van het verwachte niveau afwijkende tariefmutatie een afdoende kostenonderbouwing heeft aangeleverd. Vanuit het principe van kostenoriëntatie acht de Raad het wenselijk dat de tariefmutaties die afwijken van de gemiddeld verwachte tariefmutatie onderbouwd worden. Deze gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor, q-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven van 2012. Uit de kostenonderbouwing dient te blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor het voorgestelde tarief tot een beter kostengeoriënteerd tarief te komen. De Raad vraagt in ieder geval een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) van de verwachte tariefmutatie.
45. In de derde plaats heeft de Raad de tariefopbouw van de tarievenvoorstellen van de aansluitdienst getoetst. Aansluitingen met een kleinere aansluitcapaciteit kunnen over het algemeen voor minder kosten worden aangelegd dan aansluitingen met een grotere aansluitcapaciteit. Daarnaast moet in de tarievenvoorstellen rekening worden gehouden met het feit dat voor de aansluitcategorieën vanaf 40 m³/uur alleen het aansluitpunt wordt gereguleerd. De Raad heeft getoetst of deze kostenverschillen voldoende worden weerspiegeld door de tarievenvoorstellen.
46. In de vierde plaats is de Raad van oordeel dat kostenverschillen tussen de aansluitingen voor lage druk en voor hoge druk in de tarieven tot uitdrukking moeten komen. Het principe van kostenoriëntatie vereist in beginsel volgens de Raad dat verschillen in kosten tot uitdrukking moeten komen in de tarieven. Waar door netbeheerders, in afwijking van in het verleden geldende tarieven, gelijke tarieven voor lage druk en hoge druk tarieven zijn voorgesteld, vereist de Raad een kostenonderbouwing waaruit blijkt dat vanuit het oogpunt van kostenoriëntatie deze tarieven gelijk dienen te zijn.
47. In de vijfde plaats toetst de Raad of de EAV en periodieke aansluitvergoeding (hierna: PAV) die behoren bij dezelfde aansluitcategorie een logische verhouding met elkaar hebben. De Raad vindt een logische verhouding noodzakelijk, omdat de kosten die ten grondslag liggen aan de PAV afhankelijk zijn van de EAV. Een PAV bestaat grofweg uit twee onderdelen, te weten een deel ter dekking van de vervangingskosten van de aansluiting en een deel ter dekking van de kosten voor het operationeel houden van een storingsdienst. De Raad heeft

in uitzonderlijke gevallen de netbeheerders gevraagd om een kostenonderbouwing voor de PAV aan te leveren, om zodoende de kostenoriëntatie van de tarieven te waarborgen.

48. De Raad heeft de voorstellen tevens getoetst op de vermogenskostenverschuiving van de PAV naar de EAV. Op grond van artikel 2.5.1.8. van de TarievenCode Gas is de Raad van oordeel dat vermogenskosten die betrekking hebben op de aanleg van een nieuwe aansluiting, niet in de PAV maar in de EAV moeten worden verwerkt. In de TarievenCode Gas is een overgangsregeling vastgesteld. In de tarieven voor 2013 dient het volledige bedrag aan vermogenskosten van de PAV naar de EAV verschoven te zijn.
49. De Raad heeft de netbeheerders bij de tarievenmodule verzocht om aan te geven hoe groot het bedrag aan vermogenskosten is dat dient te worden verschoven van de PAV naar de EAV en hoe dit bedrag is bepaald. De verschuiving van de vermogenskosten is afhankelijk van de historische wijze van verrekening van aansluitkosten en daarmee de vermogenskosten door elke individuele netbeheerder. In dit licht heeft de Raad de netbeheerders verzocht de wijze van het verschuiven van de vermogenskosten te motiveren. Bij de tarievenmodule heeft de Raad richting gegeven aan deze motiveringseis. Aan deze eis wordt voldaan als in de motivering het volgende is vermeld:
 - Welk deel van de Gestandaardiseerde Active Waarde (hierna: de GAW) van de gasaansluitingen bestaat uit netto-investeringen als gevolg van het niet volledig in rekening brengen van de kosten van de aanleg van nieuwe aansluitingen.
 - Welk deel van dit bedrag verschoven is van de PAV naar de EAV.
 - De verdeling van dit bedrag over de verschillende categorieën zoals aangegeven in artikelen 2.5.2.3 en 2.5.3.3 van de TarievenCode Gas en de ratio achter deze verdeling.
50. De Raad benadrukt dat de 'vermogenskosten' zoals gebruikt in de TarievenCode Gas de totale kapitaallasten, die bestaan uit vermogenskosten én afschrijvingen, bevatten. Uit de toelichting bij de TarievenCode Gas blijkt dat met de term 'vermogenskosten' zowel afschrijvingen als vermogenskosten zijn bedoeld.
51. Met inachtneming van voornoemd toetsingskader heeft de Raad de individuele voorstellen getoetst.
52. Daarnaast heeft de Raad reacties van belanghebbenden ontvangen op de tarievenvoorstellen die bij de besluitvorming zijn betrokken. De Raad neemt de reacties van belanghebbenden die betrekking hebben op de (wijze van) vaststelling van het tarievenbesluit in overweging bij de vaststelling van de tarieven 2013.
53. Voor zover de reacties zien op het methodebesluit en het x-factorbesluit kan de Raad de reacties niet in de besluitvorming betrekken. Tussen een methodebesluit, een x-factorbesluit

en een tarievenbesluit bestaat evenwel een nauwe verwevenheid. Het x-factorbesluit en het tarievenbesluit zijn gebaseerd op het methodebesluit. Wanneer de methode en de x-factor rechtmatig zijn, geldt dit eveneens voor de daarop gebaseerde tarievenbesluiten, behoudens specifieke omstandigheden die uitsluitend betrekking hebben op de (wijze van) vaststelling van het tarievenbesluit.

54. De Raad gaat bij de vaststelling van de tarieven uit van de rechtmatigheid van het methodebesluit en het x-factorbesluit. Dat deze besluiten nog niet onherroepelijk zijn doet daar niet aan af. Artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat de werking van een besluit niet wordt geschorst door het aantekenen van beroep. Mede daarom gaat de Raad uit van de rechtsgeldigheid en de rechtmatigheid van de methode en de x-factor.

Beoordeling tarievenvoorstel RENDO

55. De Raad heeft in de eerste plaats beoordeeld of het tarievenvoorstel van RENDO voldoet aan de eis dat de inkomsten behaald met de tarieven voor de aansluitdienst en de inkomsten behaald met de tarieven voor de transportdienst, niet meer dan 1% afwijken van de door de Raad genoemde richtbedragen. De Raad constateert dat RENDO binnen de gestelde marges is gebleven. De Raad is van oordeel dat het tarievenvoorstel van RENDO op dit punt voldoet aan de wettelijke eisen.
56. Met betrekking tot de verschuiving van de vermogenskosten heeft RENDO aangegeven welk gedeelte van de GAW bestaat uit netto-investeringen als gevolg van het niet volledig in rekening brengen van de kosten van de aanleg van nieuwe aansluitingen. RENDO geeft aan dat het bedrag aan netto-investeringen [8,0%] bedraagt van de GAW ultimo 2010. De hoogte van de afschrijvingen en vermogenskosten van het hierboven omschreven gedeelte van de GAW komen overeen met de van de PAV naar de EAV verschoven inkomsten in het tarievenvoorstel. Dit bedrag is tevens gerelateerd aan de huidige waarden van de WACC en de afschrijftermijn. Ook heeft RENDO het volledige bedrag in haar tarievenvoorstel voor 2013 verschoven van de PAV naar de EAV. RENDO heeft daarbij aangegeven dat dit bedrag naar rato is verdeeld over de verschillende EAV categorieën van de aansluitdienst. Op basis van de gegeven onderbouwing gaat de Raad akkoord met de voorgestelde verschuiving van vermogenskosten in het voorstel van RENDO. De Raad is daarom van oordeel dat het tarievenvoorstel van RENDO op dit punt voldoet aan de wettelijke eisen.

Reacties

57. FME en VEMW hebben een reactie ingediend op de ter inzage gelegde tarievenvoorstellen. Hieronder gaat de Raad in op deze reacties.
58. Voor zover de reacties zien op het methodebesluit en het x-factorbesluit kan de Raad deze niet in de vaststelling van onderhavig tarievenbesluit betrekken. De juistheid van de methode

en de x-factor die ten grondslag liggen aan de vaststelling van de tarieven, kunnen niet in het kader van de vaststelling van de tarieven voor 2013 ter discussie worden gesteld.

59. Zowel FME als VEMW geven aan nader inzicht te willen in de wijze van beoordeling van de tarievenvoorstellen en de totstandkoming van het bedrag aan totale inkomsten en de tariefhoogte. De Raad stelt dat in het hierboven weergegeven beoordelingskader afdoende duidelijkheid wordt verschaft in de wijze van beoordeling van de tarievenvoorstellen door de Raad. Ook benadrukt de Raad dat in de tarievenvoorstellen van de netbeheerders inzichtelijk is gemaakt wat de verwachte tariefmutatie is. Verder is de Raad van mening dat zij door het publiceren van de volledige berekening van de Totale Inkomsten (inclusief gedetailleerde berekening van alle nacalculatiebedragen), tegelijk met de tarievenvoorstellen van de netbeheerders, voldoende inzicht heeft geboden in het tot stand komen van de totale inkomsten.
60. De Raad oordeelt op grond van het beoordelingskader en de voorgaande randnummers dat het door RENDO op 20 september 2012 ingediende tarievenvoorstel voldoet aan alle in artikel 81b, eerste lid, van de Gaswet genoemde eisen.

8 Dictum

61. Op grond van artikel 81c, eerste en tweede lid, van de Gaswet stelt de Raad de transport- en aansluittarieven voor 2013 vast die N.V. RENDO ten hoogste in rekening mag brengen. De hoogte van de transport- en aansluittarieven is weergegeven in Bijlage 2.
62. Van dit besluit zal de Raad mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal de Raad dit besluit publiceren op de website van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (www.nma.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Raad. Daarnaast is iedere netbeheerder verplicht om een exemplaar van de voor hem geldende tarieven voor een ieder ter inzage te leggen in al zijn vestigingen.
63. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2013.

Den Haag

Datum: w.g. 16 november 2012

De Raad van Bestuur van de NMa. namens deze

Friso Koel

Clustermanager Distributienetten

Directie Regulering Energie en Vervoer

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, Juridische Dienst, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

Bijlage 1

Berekening van de Totale Inkomsten 2013 inclusief correcties

1 Inleiding

1. In deze bijlage legt de Raad uit hoe hij de Totale Inkomsten 2013 inclusief correcties voor iedere netbeheerder berekent. De transport- en aansluittarieven voor het jaar 2013 worden vastgesteld op basis van deze inkomsten. De Raad berekent de Totale Inkomsten 2013 inclusief correcties voor iedere netbeheerder in een aantal stappen.
2. Ten eerste gebruikt de Raad de formule uit artikel 81b, eerste en tweede lid, van de Gaswet. Hiermee berekent de Raad de Totale Inkomsten 2013. De Raad hanteert hiervoor de Totale Inkomsten 2012 zonder correcties en hanteert daarbij de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (hierna: *cpi*), de *x*-factor en *q*-factor die gelden voor de vierde reguleringsperiode voor regionale netbeheerders gas (2011-2013, hierna: NG4R).

$$TI_{i,2013}^{excl.corr} = TI_{i,2012}^{excl.corr} \cdot (1 + cpi_{2013} - x_{i,2011-2013} + q_{i,2011-2013})$$

waarbij:

$TI_{i,2013}^{excl.corr}$ de Totale Inkomsten 2013 van netbeheerder *i* zonder correcties

$TI_{i,2012}^{excl.corr}$ de Totale Inkomsten 2012 van netbeheerder *i* zonder correcties

cpi_{2013} De *cpi* voor het jaar 2013

$x_{i,2011-2013}$ De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering voor netbeheerder *i* in de jaren 2011 tot en met 2013

$q_{i,2011-2013}$ De kwaliteitsterm voor netbeheerder *i* in de jaren 2011 tot en met 2013

3. De Raad past op de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2013 twee correcties toe als bedoeld in artikel 81c, tweede lid van de Gaswet:
 - Eén correctie voor de nacalculatie van het objectieerbare regionale verschil 'Lokale Heffingen' voor het jaar 2011
 - Eén correctie voor een tariefverlaging wegens het vervallen van vergoeding dubieuze debiteuren 2013

4. De Raad berekent de Totale Inkomsten 2013 inclusief correcties voor de netbeheerder zodoende als volgt:

$$TI_{i,2013}^{incl.corr.} = TI_{i,2013}^{excl.corr} + Cor_{i,2013}^{LH 2011} + Cor_{i,2013}^{DUBDEB 2013}$$

waarbij:

$TI_{i,2013}^{incl.corr.}$

de Totale Inkomsten 2013 van netbeheerder i inclusief correcties

$Cor_{i,2013}^{LH2011}$

het bedrag dat de Raad in 2013 als correctie toepast op de tarieven van netbeheerder i voor het objectiveerbare regionale verschil 'Lokale Heffingen' in 2011

$Cor_{i,2013}^{DUBDEB2013}$

het bedrag dat de Raad in 2013 als correctie toepast op de tarieven van netbeheerder i als gevolg van het vervallen van de vergoeding voor dubieuze debiteuren.

5. De Raad vergoedt als onderdeel van het correctiebedrag de relevante heffingsrente voor de nacalculatie. Deze heffingsrente wordt op jaarbasis berekend, met gebruikmaking van de heffingsrentepercentages per kwartaal volgens art. 30f, vijfde lid van de Algemene wet inzake de rijksbelastingen. De heffingsrente wordt berekend door het samengestelde product te nemen van de heffingsrentepercentages vanaf het jaar waarop de nacalculatie ziet (ofwel: het prijspeil waarin de nacalculatie is uitgedrukt) tot het jaar waarin de vergoeding van de correctie voor de nacalculatie plaatsvindt (in onderhavig besluit is dat het jaar 2013).

6. Zodoende berekent de Raad de correcties voor de netbeheerder als volgt:

$$Cor_{i,2013}^{LH2011} = Nac_i^{LH2011} \cdot (1 + r_{t,2013}^{Heff})$$

$$Cor_{i,2013}^{DUBDEB2013} = TV_i^{DUBDEB2013}$$

waarbij:

Nac_i^{Qt}

het bedrag van nacalculatie Q (voor jaar t) voor netbeheerder i

TV_i^{Qt}

het bedrag aan tariefverhoging (of -verlaging) Q voor jaar t voor netbeheerder i

$r_{t,2013}^{Heff}$

de relevante heffingsrente om een bedrag uitgedrukt in het prijspeil van het jaar t naar het jaar 2013 te brengen

7. In de volgende hoofdstukken van deze bijlage legt de Raad uit hoe hij de individuele nacalculatiebedragen berekent. De aanleiding en toelichting bij de nacalculatie is in de hoofdtekst van het besluit te vinden, in deze bijlage gaat de Raad uitsluitend nog in op de berekeningswijze.

2 Berekening nacalculatie ORV Lokale Heffingen 2011

8. De Raad berekent het bedrag als gevolg van de nacalculatie op basis van de feitelijke gegevens voor het objectiveerbare regionale verschil 'Lokale Heffingen' als volgt:

$$Nac_i^{LH\ 2011} = TI_{i,2011}^{LH\text{feitelijk}} - TI_{i,2011}^{LH\text{schatting}}$$

waarbij:

$TI_{i,2011}^{LH\text{feitelijk}}$ de totale inkomsten voor het jaar 2011 van netbeheerder i op basis van de x-factorberekening voor de vierde periode (zoals gebruikt voor de x-factorbesluiten van 31 maart 2011) met gebruikmaking van feitelijke gegevens voor de kosten van lokale heffingen

$TI_{i,2011}^{LH\text{schatting}}$ de totale inkomsten voor het jaar 2011 van netbeheerder i op basis van de x-factorberekening voor de vierde periode (zoals gebruikt voor de x-factorbesluiten van 31 maart 2011) met gebruikmaking van geschatte gegevens voor de kosten van lokale heffingen

3 Tariefverlaging door vervallen vergoeding dubieuze debiteuren 2013

9. De Raad berekent de tariefverlaging door het vervallen van de vergoeding voor dubieuze debiteuren als volgt:

$$TV_{i,2013}^{DUBDEB2013} = TI_{i,2013}^{Kleinverbruik} \cdot fp \cdot j$$

waarbij:

$TI_{i,2013}^{Kleinverbruik}$ het bedrag aan totale inkomsten voor netbeheer i in 2013 aan tariefruimte voor kleinverbruikers (zoals gedefinieerd in het besluit)

fp het forfaitaire percentage aan voorziening voor dubieuze debiteuren op basis van de RAR 2009 ($fp = 0,75\%$)

j het deel van het jaar waarop de correctie dubieuze debiteuren van toepassing is; 9 maanden in het geval van 2013 ($j = 0,75$)

Appendix bij Bijlage 1: TI-berekening 2013 incl correcties

		COGAS	DNWB	ENDINET	ENEXIS	INTERGAS	LIANDER	RENDO	STEDIN	WESTLAND	ZEBRA
Ti-berekening 2013											
Totale Inkomsten											
Begininkomsten 2010	€ pp 2010	20.974.889	28.191.962	56.313.253	255.402.247	24.634.122	300.101.546	16.801.466	260.487.879	15.550.254	9.673.806
X-factor 2011-2013 (besluit 31 maart 2011)		-0,5	-0,5	-1,6	-3,4	1,0	-2,7	-1,3	-2,8	-5,5	20,6
Q-factor 2011-2013		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
cpi 2011	€ pp 2011	21.394.183	28.755.801	58.058.964	267.916.958	24.757.293	312.705.811	17.271.907	271.688.858	16.638.772	7.826.109
TI 2011 (zonder correcties)											
cpi 2012	€ pp 2012	22.057.403	29.647.231	60.497.441	283.991.975	25.153.409	329.279.219	17.945.512	286.360.056	17.986.513	6.417.409
TI 2012 (zonder correcties)											
cpi 2013	€ pp 2013	22.675.010	30.477.354	62.856.841	300.179.518	25.480.404	345.743.180	18.591.550	300.964.419	19.389.461	5.243.024
TI 2013 (zonder correcties)											
Correctiebedragen											
Correcties in TI 2013											
Nacalculatie ORV Lokale Heffingen 2011	€ pp 2013	308.622-	29.630	-	-	25.890-	1.577.035	70.633-	273.773-	-	-
Bijzonderheid: Tariefverlaging Dub. Debitteuren	€ pp 2013	108.358-	137.803-	293.486-	1.394.078-	118.926-	1.622.895-	89.152-	1.375.786-	36.372-	-
Totaalbedrag Correcties in TI 2013	€ pp 2013	416.980-	108.173-	293.486-	1.394.078-	144.817-	45.859-	159.786-	1.649.559-	36.372-	-
Totale Inkomsten 2013 inclusief correcties											
Totale Inkomsten 2013 (incl. correcties)	€ pp 2013	22.258.030	30.369.181	62.563.365	296.785.440	25.335.587	345.697.320	18.431.764	299.314.860	19.353.089	5.243.024